

za razne tatvine, zlasti sadje. Posebno vsečne so takim ljudem bližnjice skozi vinograde, posebno ob trgatvi!

Ali naj si gospodar pusti veljati tako škodo? Mislim, da je dolžnost oblasti davkoplačevalca ščititi; orožniki na patroljah, poljska straža, sresko načelstvo in županstva, v prvi vrsti pa katerogičen zakon, da bomo rešeni pravi in škode. Ta ni majhna! Preračunaj, koliko škoduje obcestna, pol metra široka steza na pet km dolgi progi. Taka steza vzame dva in pol orala rodovitnega sveta! Zares, tako nam ni treba zapravljati zemlje! Nekdo je hotel stezo s tem zabraniti, da je zoral njivo; pa so ga tožili in skoraj bi bil moral posestnik povrniti »škodo«, mesto narobe! Ali ni to babilonsko?

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 18. junija so pripeljali špeharji 20 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12 do 13 Din, slanina 12 do 13 Din. Kmetje so pripeljali 22 voz sena po 50 do 80 Din, štiri škopa po 1.75 do 2 Din (komad), 1 voz in 68 vreč krompirja po 1.50 do 2 (novi kg 5 do 6 Din), tri vreče čebule po 5 do 5.50 Din, česen 8 do 10 Din, kumarce 4 do 6 Din. Pšenica 1.75 do 2 Din, rž 1.50 do 1.75 Din, ječmen 1.50, oves 1.25 do 1.50 Din, koruza 1.25 do 1.50, oves 1.25 do 1.50, proso 1.75, ajda 1.25, fižol 2.50 do 3 Din, fižol v stročju (italjanski) 14 Din, luščen grah 10 do 12 Din. Vozov s črešnjami ni bilo, ker so ljudje preveč zaposleni s senom. Piščanci 20 do 60 Din, kokoš 20 do 30 Din, raca 15 do 25 Din, gos 30 do 60 Din, puran 40 do 60 Din. Celi orehi 5.50 do 6 Din, luščeni 16 do 18 Din. Kozliček 50 do 65 Din. Hren 6 do 8 Din, karfižola 2 do 4 Din, kisle zelje 3 do 4 Din, repa 2 Din. Buče komad 3 do 4 Din, paradižniki 16 Din, glavната solata 0.50 do 1 Din, gobe 1 do 2 Din, borovnice 2.50 do 3 Din, jagode 7 do 8 Din, vrtna jagode 10 do 12 Din, črešnje 3.50 do 5 Din, jabolka 12 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din, surovo maslo 20 do 26 Din. Jajca 0.50 do 0.75, med 14 do 20 Din, suhe slive 8 do 12 Din, špargelj 3 do 5 Din.

Mariborski živalski sejm. Prignanih je bilo 23 konj, 12 bikov, 145 volov, 322 krav in 31 telet; skupaj 533 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 14. junija 1932 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 4.25 do 5; poldebili voli Din 2 do 3.75; plemenski voli Din 1.75 do 3; biki za klanje Din 2.25 do 2.75; klavne krave debele Din 2 do 3.25; plemenske krave Din 2 do 2.25; krave za klobasarje Din 1.50 do 2; molzne krave Din 2 do 2.75; breje krave Din 2 do 2.75; mlada živina Din 3 do 5; teleta Din 5 do 6. Prodanih je bilo 274 komadov.

Mariborski svinjski sejm. Na svinjski sejmu dne 17. junija 1932 je bilo pripeljanih 128 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 60 do 100 Din; 7 do 9 tednov stari 150 do 180 Din; 3 do 4 mesece stari 250 do 300 Din; 5 do 7 mesecev stari 350 do 400 Din; 8 do 10 mesecev stari 450 do 480 Din; eno leto stari 600 do 650 Din. Kilogram žive teže so prodajali po Din 6 do 6.50, kilogram mrtve teže pa po Din 10 do 11.50. Prodanih je bilo 107 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso prve vrste 1 kg Din 10 do 12; volovsko meso druge vrste Din 6 do 8; meso od bikov, krav in telic Din 4 do 6; telečje meso prve vrste Din 10 do 12; telečje meso druge vrste Din 6 do 8; svinjsko meso sveže Din 10 do 16.

Ljudožrci — čuvarji največjega zlatega zaklada.

Znani ameriški raziskovalec Hyatt Verrill je preživel celih 25 let v džunglah srednje ter južne Amerike. Omenjeni zna veliko povedati o dogodkih potovanj med Indijanci, med katerimi si je znal pridobiti toliko prijateljev. Na lastne oči je videl zlate jame v Tisingalu v Costa Rici, odkoder so prejemale tudi Španci zlate zaklade.

Na svojem zadnjem potovanju je prišel v pokrajino Shaysha-Indijancev, in sicer v posebno ugodnem trenutku. Poglavar plemena, Polu, je imel hčerko, katero je napadla hlezen, za katero domači vražar ali medicinan ni znal leka. Raziskovalec je prosil, naj mu poka-

žejo bolnico. Po pregledu je ugotovil, da gre za težji slučaj kolike, katere pa je deklico lahko ozdravil s pomočjo zdravil, katera je imel seboj. Ko je dekletce ozdravilo, je postal tujec velik mož med domačini, ker je s svojo umetnostjo in močjo premagal indijanskega vražarja. Poglavar mu je izkazal največje časti. D. bi pa pridobil tujčevo zaupanje, ga je vzel seboj v džunglo, da bi mu pokazal tamkaj največjo znamenitost. Dospela sta do začinjenih preostankov nekoč španske trdnjave. Videla sta stare zarjavele topove, na katerih je bila še vidna letnica 1515. Nato sta dosegla cilj potovanja, za kojega so tvegali že tisoči in tisoči življenj. Prišla sta do zlatih jam v Tisingalu.

Tamkaj je ležalo zlato, preraščeno s travo, v celih kopicah. Verrill pravi o tem pogledu dobesedno takole: »V najbolj drznih sanjah bi si ne bil mogel predstavljati tolike množine najčistejšega zlata. Skraja nisem zaupal lastnim očem, moral sem se dotakniti z rokami teh neizmernih zakladov, da sem se prepričal da nisem mogoče žrtev kake prevare.«

Drugi dan po vrnitvi od zlatih zakladov so priredili domačini raziskovalcu v počaščenje posebno veselico. Na programu je bila tudi predstava v templju. Poglavar sam ga je peljal v svetišče in Indijanci so ga preoblekli v indijanska oblačila, glavo so mu okrasili s ptičjim perjem, krog vratu so mu ovili verižice. Na ta način so ga proglasili za poglavarja plemena.

Shaysha-Indijance so dolžili v prejšnjih časih ljudožrstva. Verrill trdi, da ni izključeno, da bi ne bilo to plemo še danes udano tej rrozni zablodi. Ti Indijanci imajo navado, da si prav ostro opilijo zobe, kar je posebno prikladno za česanje mesa.

Je res nekaj posebnega in izrednega, kako se je povzpel beli človek do poglavarja ljudžrskega plemena!

*

Gradba najvišjega nebotačnika na svetu.

V Njujorku so začeli graditi iz železobetona celi okraj nebotačnikov, ki se bo imenoval »Radio City« in bodo neverjetno visoka poslopja namenjena trgovini. Stavbe bodo stale 250 milijonov dolarjev in jih bodo gradili čela štiri leta. Za primer z najnovejšimi nebotačniki bodi omenjeno, da je dosedaj najvišji nebotačnik na svetu »Empire State Building« v Njujorku. Ta stavba, ki ima 102 nadstropja je stala 50 milijonov dolarjev, gradili so jo 13 in pol meseca in zaposlenih je bilo 2500 ljudi. Pri najnovejši »Radio City« izmeta-va temelje 50.000 kopa-

Januš Golec

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvaških pradedov.

26

(Dalje.)

Kanone so postavili na za to zgrajeni nasip na levem bregu Kolpe, od koder so obvladovali trdnjavo. Na nasipu so bili razvrščeni predvsem težki topovi, ki bi naj razrahljali obzidje Siska in omehčali trdnjavo za splošen napad, ki se je moral posrečiti pri toliki premoči.

S strahom so opazovali Siščani turške priprave za oblego, ki je obetala biti kratka v očigled tako mnogoštevilni in z vsem izborno prekrbljeni Hasanovi armadi. Majhno trdnjavsko gnezdo je štel 300 bojnikov pod poveljstvom dveh zagrebških kanonikov-junakov: Blaža Gjuraka in Matije Fintiča. Bilo je še nekaj prostovoljcev-vitezov in med temi um obrambe, vse tolažeči in sigurno zmago obetajoči Pavel.

Ko je postavil in uredil paša tabor in ukopal topove na levem bregu Kolpe, je poslal proti trdnjavi konjenika z belo zastavo in s pozivom na

takojšnje predajo, predno prične topništvo svojo pesem. Hasanovega odposlanca so Siščani opsovali in mu zabičali, da se bodo gostili oni v taboru paše in ne on poturica s svojimi pesjani v Sisku.

Dne 17. junija zjutraj je oznanil prvi strel iz turškega topa pričetek krvavega plesa. Iz trdnjave se je pognalo po tedanjem običaju nekaj jezdecov proti taboru. Na čelu drznih izpadnikov je drvel velik bojevnik v svetlem oklepu, z bogato okrašeno čelado in z belim plaščem po hrbtu. S turške strani so bili brž na konjih najbolj vročerkvni begi.* V gotovi oddaljenosti sta pričela nasprotnika z zbadanji in z zmerjanjem. Turški begi so bili skoro sami poturčeni Bosanci in so razumeli hrvaščino bolje nego turški jezik. Najkrepkejše psovke, kletvice, grožnje in baharije so imele namen, nasprotnika razdražiti in ga izzvati na dvoboj. Taki dvoboji pred bitkami med najbolj izurjenimi borci so bili splošna navada. Obe sovražni bojni sili sta zasledovali z največjo napestostjo posamezne bojavnike, jih podžigale s kriki

* Beg = naslov za turškega oficirja.

DRUŠTVENE VESTI

DEKLETOM ŠMARSKE DEKANIJE.

V nedeljo, 17. julija, priredijo krščanske dekliške organizacije šmarske dekanije proslavo sedemdesetletnice smrti škofa Slomškega, velikega učitelja in prosvetitelja našega naroda in prijatelja slovenske mladine. Škof Slomšek je bil rojen na Ponikvi v šmarski dekaniji, zato ima ta dekanija tem večjo dolžnost, da proslavi svojega velikega rojaka, največjega sina naše zemlje. Proslava se bo vršila pri Sv. Roku nad Šmarjem ter začenja ob 19. uri predpoldne. Govorita gg. kanonik Časl in profesor dr. Hohnje c. Dekleta Marijinih družb, dekliških zvez in vobče krščanske mladenske šmarske dekanije in sosednih krajev, pridite v najobličnejšem številu!

*

Sv. Peter pri Mariboru. Prosvetno društvo »Skala« pri St. Petru pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 3. julija tega leta popoldne ob 3. uri na vrtu gostilne Sande gledališko predstavo »Pri kapelici«, igrokaz v treh dejanjih. Na sporedu je tudi govor, pevske točke in godba. Vstopnina nizka, in sicer 2, 4 in 6 Din. — Prijatelji društva, iskreno vabljeni!

Sele pri Slovenjgradcu. Naše bralno in izobraževalno društvo, katero smo sele pred letom ustanovili, izvrstno uspeva. Pri nas rado bere staro in mlado. Le primanjkljaj knjig nas teži, da ne moremo povsem ustreči našim bralcem. A znali smo si pomagati; zbrali smo se fantje in dekleta in soglasno sklenili: Uprizorimo igro! S tem nam bo pomagano. In res, dne 17. maja tega leta smo uprizorili igro: »Trije tički«, in kmalu pozneje, dne 5. junija je bila druga uprizoritev »Kmet Herod«, ki je, kakor prva, tudi izvrstno uspela. Vloge so bile dobro odigrane. Čisti dobiček je namenjen v prid društva, ki se ima zahvaliti predvsem g. Matkotu Vosnerju za obili trud učenja, kakor tudi gđc. Štefki Vrhnjakovi. Lepa zahvala gre tudi gostilničarju Vrtiču, ki je dal na razpolago prostore. Bog živi! Bralno društvo na Selah.

St. Janž na Dravskem polju. Člani bralnega društva v Cirkovcah priredijo v nedeljo, dne 26. junija v društveni dvorani igro v treh dejanjih »Prisegam«. Porabite priložnost in pridite v obilnem številu. Tudi pesem je na programu.

Sv. Jurij ob Taboru. Naše katoliško prosvetno društvo je gostovalo dne 12. junija z zelo lepo in podučljivo dramo v štirih dejanjih »Materino srce« v St. Ilju pri Velenju. Dvorana društvenega doma je bila polna gledalcev. Igralci so podali svoje vloge tako, da je bilo ljudstvo očarano. Mnogo zabave sta nudila gledalcem pevski in tamburaški zbor s svojimi umetniškimi komadi. Predvsem se moramo za ta uspeh zahvaliti tamkajšnjemu g. župniku, ki nam je bil zelo naklonjen. Ne pozabimo pa tudi na vladarja celega sveta, ki nam je naklonil tako lepo vreme. Sedaj pa, bratje, ne spati, temveč na delo za bodočnost našega naroda!

Zibelka podmornic pred 350 leti.

Prva zamisel podmornice.

Večina ljudi je uverjena, da so podmornice iznajdba najnovejšega časa, in so se posebno razvile med svetovno vojno. V resnici pa je že leta 1578 objavil opis te iznajdbe neki Viljem Bourne v svoji knjigi, ki nosi naslov: »Iznajdbe in nasveti«. Bourne trdi v opisu, da bo de podvodni čoln prinesel pomorskim vošnjakom mnogo koristi in predvsem to, da bodo lahko ladje kljubovale viharjem Atlantskega Oceana. Vendar je ostal od Bourneja zamišljen podvodni čoln samo na papirju, a le je bil omenjen prvi, kateremu se je rodila misel možnosti podvodne plovbe.

Holandski zdravnik.

Za Bournejem je prišel holandski zdravnik Kornelij Drebbel, ki je živel na Angleškem. On je zgradil 40 let za Bournejem leta 1620 dva majhna čolna, s katerima je delal poskuse na reki Temzi. Angleški kralj Jakob I. bi naj bil prevozil na enem od teh čolnov pod vodo

po Temzi iz Westminstera v Greenwich. Čolna sta bila lesena, obbita z železom in opremljena s šestimi pari vesel, kojih naloga je bila: čoln spraviti pod vodo. Drebbel je skrbel za zrak v čolnu s pomočjo steklenic po svojem lastnem in skrivnostnem receptu. Toliko je res, da se je Drebbelov čoln lahko potopil, se dvignil zopet na površje, a voziti pod vodo se je bilo v njem nemogoče.

Francoski načrt.

Že leta 1653 je zgotovil Francoz De Sons risbo o prvi podmornici, ki je na zunaj sličila poznejšim iznajdbam. Potapljanje bi se naj izvršilo z vsesavanjem vode, dvig pa z izmetavanjem. Tudi ta podmornica se ni mogla premikati pod vodo.

Lesena ladjica.

Princ Karl Heški je pustil leta 1689 zgraditi na svoje stroške od Denisa Papina čoln, ki je bil podoben posodi za škropljenje. Tudi ta čoln ni dosegel nikakih uspehov.

Symons, ki je preizkušal svojo iznajdbo po angleški reki Temzi, se je povspel korak dalje leta 1747. Zgradil je majhno ladjico, ki je bila obita z z mastjo prepojenim usnjem. Na ladjico so bile pritrjene usnjate posode, ki so jo potapljale z usesavanjem vode. Ako se je hotel čoln dvigniti na površje, so morali te posode izprazniti z ročno močjo z iztiskavanjem. Ko je bila voda iztisnjena, so zavezali vrata usnatih posod in čoln se je dvignil. Na podlagi tega postopanja so zgrajene tudi današnje podmornice, samo iztiskava danes vodo stisnjeni zrak. Symson se je posluževal kot gonilne sile štirih parov vesel.

Iznajdba mizarja.

Trideset let pozneje je izgotovil mizar Day podmornico pri Yarmouthu na Angleškem. Z iznajdbo se je potopil 10 m globoko in zopet priplaval na površje. Napravil je še večji čoln, vzel seboj v globočino kot utež kamenje, ki je bilo pritrjeno na zunanji strani čolna in je s to napravo delal ponovne poskuse

k hrabrosti. Že iz izida dvobojev so sklepali na zmago ali poraz v glavni bitki.

Begi, ozmerjani z vražjimi poturicami, pasjimi sinovi itd. so bili hitro razkačeni in so se pogнали proti vrsti vitezov. Še predno je pogledal prvi besneči poturica kristjanu v oči, se je skotalil s konja s preklano glavo. Meč viteza velikana z belim plaščem je bil izredno dolg. En zamahljaj je zadostoval, da je odbrzel prvi turški izzivač po tedanjem izražanju v pasjo posmrtno gmajno. Zagnali so krik obleganci in oblegovalci ter podkurili ostale Turčine, da očistijo prvo sramoto s krščansko krvjo in zboljšajo slabo znamenje za bodočnost. Vitezi so bili skrbno na straži radi znane turške verolomnosti, prevare in zahrbtnosti. Da bi ne mogli posameznikom na pomoč celi oddelki iz tabora, so se umaknili s širne ravni na ozki pas med obema kanaloma, ki sta obdajala trdnjavo poleg Kolpe od severa in juga in puščala le ozek jezik za prehod po suhem. Tukaj se je mogel boriti le mož proti možu, poseg v dvoboj od strani je bil izključen. Umik kristjanov je bil spremljan od krikov o babjih bojazljivcih, ki spa-

dajo h kolovratu in za svinjske pastirje in ne med branitelje trdnjave! Turški prostovoljci so zdirjali takoj za vitezi, da se jim osvetijo radi ubitega tovariša. Tokrat se je postavil s prehudo bojaželjnostjo eden najhrabrejših in najboljših bojovníkov turške armade, Osman beg iz Banjaluke. Izognil se je dvema Pavlovima udarcema, šele tretji je oplazil Osmanovega žrebca po glavi, da je klecnil na kolena, pokopal pod seboj bega in mu polomil rebra, da je obležal v nezvesti in so ga morali odnesti. Osmanov poraz je razburil Turčine, da so vpili kakor na sodni dan. Sam Hasan se je prikazal iz tabora na belem vrancu in zmerjal v turščini oficirje, katere bo pozobal samo en djaur (krivoverec-kristjan). Na ukaz vrhovnega poveljnika je rinil vsak v vitezovo bližino, da bi ga potipal na smrt. Beli vitez se ni nič kaj veliko trudil. Par silovitih švištov z goljatskim mečem po zraku in med obema jarkoma na bojišču je bilo dovolj prostora še za nadaljnje beg, ker so že pulili prvi travo v zadnjih stresljajih. Pet Turkov je posekal in prekotalil s konj belí vitez, njegovi tovariši so se pogнали za ostali-

čev in bo zaposlenih dnevno 56.000 obrtnikov in delavcev.

Kaj ljudje jedo.

Največ krompirja jedo Nemci, kjer odpade na prebivalca letno 415 kg krompirja. Nato sledi Čehoslovaška s 355 kg in Rusija s 340 kg. Potem so v daljnji razdalji Francozi z 621 kg, Angleži s 131 kg, Američani s 77 kg. Največ kruha pojedó Belgijci, in sicer po prebivalcu 273 kg letno, najmanj pa v Švici s 130 kg. Največ čaja se izpije na Angleškem, in to 4.1 kg za prebivalca letno, najmanj pa Francozi z 0.04 kg. Kavo najbolj cenijo na Danskem, in sicer 6.8 kg za prebivalca na leto, najmanj

pri Plymouthu. Ko se je pogreznil drugi, čolna ni bilo več na svetlo in mizar Day se je zadušil pod vodo. Day je torej prva smrtna žrtev, katero je zahtevala podmornica.

Amerikanska iznajdba.

V ameriški osvobodilni vojni (1776 do 1783) je zgradil Amerikanec Bushnell podmornico, katero so tudi praktično uporabili. Čoln je bil iz lesa, utež je tvorila usesana voda, v čolnu je bil naboj, katerega bi naj spravila do eksplozije ob gotovem času posebna ura. Poskus, na ta način potopiti angleško bojno ladjo, se je ponesrečil, ker se je naboj sprožil v preveliki razdalji od cilja.

Napoleon in Angleži.

Francoskemu cesarju je ponudil podmornico iznajditelj Robert Fulton. Cesar je pustil napraviti več poskusov v lukii Brest. Tokrat se je že posrečilo, da so pgnali s pomočjo podvodnega čolna več ladij v zrak. Napoleon pa se le ni mogel odločiti, da bi bil upeljal v svojo mornarico podmornico.

Fultona so odklonili tudi na Angleškem in to največ radi tega, ker se Angleži niso mogli navdušiti za izpopolnitev orožja, ki bi moglo postati opasno angleški premoči na morju.

Nemec Bauer.

Nemec Viljem Bauer je napravil v lukii Kiel 10 m dolgo podmornico, ki je delala s pomočjo 13 mož posadke prav posrečene poskuse. Tudi on ni žel zanimala in radi tega iznajdbe ni izpopolnil.

Nadaljnja zgodovina podmornice.

Iz nadaljnje zgodovine razvoja podmornice je imenovati profesorja Marie-Davy na vseučilišču v Montpellier na Francoskem in Tetarja van Elven.

Amerikanec Alstitt je zgradil leta 1863 prvo podmornico na paro nad vodo in na pogon z elektromotorji pod vodo.

L. 1883 je manevrirala pri Stockholmu podmornica, katero sta zgradila Šved Thorston Nordenfelt in angleški duhovnik Garret. Nad vodo je gnal čoln propeler, pod vodo pa para. Dva vodo-

ravno pritrjena propelerja sta čoln potapljala in ga gnala na kvišku.

Leta 1885 je nastopil Anglež Waddington s podmornico na električni pogon. Dve leti za tem je združil Francoz Ledé vse dobre lastnosti dosedanjih iznajdb. Zgradil je 20 metrov dolgo podmornico in Francija se je zelo zanimala za iznajdbo. Leta 1902 so posedali Francozi že 40 podmornic. Današnji podmornici je tedaj tekla zibelka že pred 350 leti.

Pekre pri Limbušu. Izročili smo 14. junija obilni udeležbi materi zemlji ostanke blagega mladeniča Teodorja Vehovar, ki nas je zapustil v najlepših letih. Rajni je bil sin edinec spoštovane vdove ter posestnice v Pekrah in je že bil pred odhodom k vojakom holan. V Vršču je vplivala sprememba zraka tako neugodno na Teodorja, da je že po enomesečnem službovanju umrl in so ga pripeljali iz Vršca mrtvega. Blagi materi in sestri naše iskreno sožalje, mnogo mnogo prerano umrlemu Teodorju pa ohranimo hvaležen spomin v molitvi in z zaupanjem na veselo svidenje nad zvezdami. Počivaj v miru, blaga duša!

Marenberg. Da ne bodete mislili, da smo po evharističnem kongresu pozabili na brave »Slovenskega Gospodarja«, spet sporočamo nekaj novic. Zadnje časa se je pri nas zgodilo toliko nesreč, da bi natisnili eno stran »Slov. Gospodarja«, če bi hoteli o vseh natančneje poročati. Kapi, nesreče pri delu in kdo ve kaj še vse. V nedeljo, dne 12. junija, se je ponesrečil na motornem kolesu obenem z gospo g. Verber iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Zelo močno, vendar ne nevarno je ranjena gospa. — Smrt zadnje čase čudno močno pobira tu okrog, in sicer samo v trgu. Na jetiki je umrl Simon Čuhnik, bivši oskrbnik pri Kitnerju, dosegel je starost 50 let. Starostna oslabelost je bila vzrok smrti Otiliji Jäger, vzorni in dolgoletni zvesti članici Marijine družbe; imela je raka na očesu. Vsled oslabelosti srca, pljuč in ledvic je umrla Marija Domajnke, soproga tukajšnjega organi-

sta in dolgoletna cerkvena pevka. V slovo ji je zapel moški zbor Katoliškega prosvetnega društva: »Blagor mu«, ki je tokrat prvič nastopil, in cerkveni pevski zbor: »Oh, kak' pesem naša«. — Kriza nas je prisilila, da obnavljamo navade iz časov naših pradedov. Namesto z denarjem plačujemo delavce z blagom: z živili, lesom itd., to na eni strani. Na drugi strani pa so spet veselice s plesom, ki se skoraj mesečno in še tudi bolj pogosto vršijo ter se še napovedujejo, tako da bi lahko o njih napisal kar dve strani vašega lista.

Trbonje. Komaj je poročal »Slovenec«, da je Sv. Danijel eden biserov slovenske zemlje, že so ga zaporedoma obiskali razni izletniki in dali duška svojemu veselju s tem, da so se navžili krasnega razgleda na vse strani Dravske in Mežiške doline ter zelenega Pohorja in ponosnega Kozjaka. — Dne 6. junija so prišli na ta prijazni hrib Sv. Danijela šolarji iz Pameč pod vodstvom gđ. učiteljice in č. g. župnika; 14. junija pa šolarji iz Dravograda. Vračali so se domov skozi Trbonje in veselo prepevali slovenske narodne pesmi. Povsod so se lepo in dostojno obnašali, kar jasno kaže, da so njihovi učitelji dobri vzgojitelji. Ganljivo je bilo, kako se je g. upravitelj otroško ljubeznivo zabaval s šolsko mladino. Takega učitelja pač mora mladina vzljubiti. — Lepo nedeljo smo letos pri nas obhajali zelo veselo. Prišlo je mnogo ljudstva tudi iz sosednjih župnij. Med procesijo je igrala naša »majša godba«. Mladi godbeniki so pokazali, da so že precej kos svojim godalom. Tudi po končani službi božji se niso dolgo mudili v gostilni, za kar se je posebno zahvaliti spretnemu vodstvu njihovega voditelja Martina Pavliča. Slavnostni govornik je bil č. g. Alojzij Vrhnjak, župnik pri Sv. Petru na Kronske gori. Slovesnost so povečali s svojo navzočnostjo tudi č. gg. Anton Trinkaus iz Pameč in Anton Essenko, župnik iz Št. Jana pri Dravogradu. Dekleta so cerkev lepo ovenčala, fantje pa so z možnarji oznanjali r vse strani sveta, da se obhaja v Trbonjah »lepa nedelja« slovesno, mirno in lepo.

Lokavec. V Lokavcu pri Gor. Cmureku je bila na slovesen način blagoslovljena novo dozdana ljudska šola. Bil je to praznik, ki se je razvil v ogromno manifestacijo ob ogromnem

pa na Angleškem, 0.35 kg. Nizozemci zelo ljubijo kakao, katerega konsumirajo po prebivalcu na leto 5.6 kg, medtem ko Nemci samo 1 kg in drugi narodi še manj.

Ura enega najbolj zaslužnih predsednikov Zedinjenih ameriških držav.

V mestu Oslo na Norveškem bodo te dni prodali na javni dražbi žepno uro velikega ameriškega predsednika Abrahama Lincolna. Blagopokojni predsednik je nosil uro pri sebi do smrti. Notranost ure je še danes v najlepšem redu in gre ura do minute natančno. Po umoru Lincoln je kupil uro francoski oficir za 40.00 frankov.

mi, ki so pričeli z umikom proti taboru. Ko je zapazil orjak turške zajce, je postal s konjem, segel za hrbet in v njegovi roki se je pojavil lok. Že je bila puščica na tetivi, par napetih trenutkov, prvi zadetek puščice je spremenil umikanje v pobeg, v katerem so pokazali turški konji repe in jezdec hrbte. Jezdec je pognal konja naprej, tetiva se je napenjala in pošiljala za begunci strelice, ki so povzročale pokolj in razljutile celo topničarje na levem bregu Kolpe. Z nasipov je zablisnilo, počilo in prve okrogle granate so primomljale po zraku, se zakadile na bojišču v mehko zemljo in se razkadile s treskom na vse strani. Turki se niso mogli maščevati z mečem ter lokom, pa so pričeli obsipavati viteze s topovskimi krogli. Krščanska vojska je pretela z obzidja topničarjem s pestmi, vitezi so se umikali, ker napram strelu iz topa nista obramba niti meč in ne strelica. Vsi so izginili srečno pred točo granat za obzidjem, le kanonika Matijo Fintiča je zadel kos granate tako nesrečno, da sta obležala mrtva on in konj.

Prvi oboroženi pozdrav med kristjani in Turčini je bil končan z lavoriko za hrvatsko-sloven-

ske viteštvo; a je natovoril Hasanovim begom sramoto in ni oznanjal njegovi številni vojski nič kaj dobrega.

Siščani so pozdravljali viteza Pavla. Vojaki in prebivalci so se drenjali krog njega in verjeli, če je tak junak med njimi, ne bo izostala božja pomoč.

Padlega kanonika Fintiča so prenesli v trdnjavo, objokovali njegovo smrt in obenem peli Bogu zahvalnico za prvo zmago, ki je gotovo uverila Turke, da bo tudi 300 Hrvatov in Slovencev trd oreh, če se bo sploh dal streti s tako ogromno močjo kakor je Hasanova. Po zahvali Bogu bi bilo prišlo med obleganci gotovo do temeljite pijače, da ni obsul trdnjave Turek preko Kolpe s topovskimi izstrelki. Za dobro uro ni bilo videti od sisaške trdnjave nič drugega nego gost oblak, iz katerega je bliskalo, grmelo in se kadilo. Turški nasipi so obsipavali trdnjavo z ognjem do 4. ure popoldne, ko je pričel naskok pehote, za katero je čakala v pripravljenosti konjica, da udari po preplezanju in predoru obzidja na pokolj. Turški oblegovalci so se usuli na napad. Naenkrat je oživel

Itevilu zbranega naroda iz vseh krajev v okolici Čmureka za jugoslovansko državo. Ljudstvo je prispelo proti vsemu pričakovanju od blizu in od daleč v lepem številu ter proslavilo svečan akt blagoslovitve šole, ki si jo je samo postavilo, na kar najzelošnejši način. Iz Maribora se je udeležil pevski zbor Glasbene Matice in lepo število onih zvestih naročnikov, ki še niso pozabili na naše obmejne kraje. Kljub temu, da je bila iz Avstrije velika agitacija proti udeležbi, je ves narod korporativno prišel v Lokavec in tam skupno z gosti iz mesta navdušeno manifestiral. Okrog 16. ure se je pričela slovesnost, ki jo je otvoril domačin, upravitelj šole, g. Mirko Cujnik. V svojem pozdravnem govoru je po kratkem zgodovinskem orisu pozdravil v prvi vrsti vse goste, šentlenartskega dekana g. Gomilška in ostalo duhovščino, sreskega šolskega nadzornika g. Karbaša, g. min. v pok. dr. Kukovca, zastopnika vojske, komandanta mesta Maribora polkovnika g. Putnikoviča, zastopnika Narodne Odbrane iz Maribora, g. dr. Miloša Vauhnik, predsednika Glasbene Matice g. Arnuša in prof. Mirka ter zastopnike vseh društev in korporacij. Po njegovem govoru je g. dekan ob asistenci štirih duhovnikov opravil slovesne obrede blagoslovitve in v krasnem govoru razložil zbranemu ljudstvu pomen današnje slavnosti. Govor je končal s pozivom na ljudstvo, da se naj zaveda, da je jugoslovansko ter da nikdar več ne bodo naši kraji prišli v roke onih tujcev, ki še danes stegajo svoje grabežljive roke po naši lepi jugoslovanski zemlji. V imenu šolske oblasti je apregovoril g. nadzornik Karbaš, ki ima velike zasluge na dograditvi šole. Kot zastopnik N. O. je govoril g. min. dr. Kukovec, v imenu vojske pa je v jedrnatih besedah pozdravil narod g. polkovnik Božo Putnikovič. Zastopnike mariborskih društev in g. dekana je pozdravila šolska deca z lepimi nagovori ter jim izročila v spomin cvetje iz domačih poljan. Po blagoslovitvi je šolski zbor zapel dve pesmici, nakar je Glasbena Matica zaključila slavnost s prelepo pesmijo »Domovina mili kraje«. Gostje so si nato ogledali lepo in moderno na novo urejeno šolo ter se podali na malo zakusko, ki so jo za njih priredili domačini. Zunaj pa se je med tem razvilo pravo narodno slavlje, ki ga je povzdigovala še pesem matičarjev, ki so neprestano prepevali naše lepe narodne pesmi, ki jih je

narod poslušal z občudovanjem in hvaležnostjo. Takega narodnega praznika kot je bil tale, v Lokavcu tu pri nas na severni meji še ni bilo. Hvaležni smo vsem, ki so pripomogli, da je bila naša šola blagoslovljena na tako slovesen in lep način, hvaležni pa smo zlasti gostom iz Maribora. H koncu moramo še omeniti nekoliko imen onih, ki jih pa pri slovesnosti sami ni nihče omenil, katerih zasluga pa je, da se je šola postavila, da se je njena dograditev proslavila na tako lep in slovesen način. To so: g. upravitelj šole Mirko Cujnik, ki že šest let deluje v Lokavcu in ki je zastavil vse svoje sile v to, da je ljudstvo dobilo svojo šolo. Njegova desna roka je učitelj g. Kralj, ki je sam okinčal šolo ter prostore pred njo. G. župan Kocbek in prvi občinski svetovalec g. Senekovič pa sta dala na razpolago ves material in svoje ljudi za veselilni prostor. Mnogo bi bilo še imen, ki bi jih lahko navedli, žal pa nam prostor tega ne dopušča. Vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli k tej lepi slavnosti, zlasti častiti duhovščini, učitelstvu, katoliškim prosvetnim društvom, gasilcem pa izrekamo tem potom našo najprizirnejšo zahvalo. Vam, predragi Mariborčani, gg. častniki ter matičarji, prisrčna hvala za Vaš trud, da ste prispeli med nas, severno pobornike naše lepe države. Tisočera hvala in na svidenje!

Gornja Radgona. Rdeči petelin se je začel letos tudi pri nas pojavljati. V nedeljo, dne 12. junija je popolnoma zgorel g. Francu Bračiču na Spodnjem Grisu mlin s celotno napravo. Škoda se ceni na okoli 60.000 Din.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Tukaj smo spremili k večnemu počitku Angelo Kozar iz Oseka, osemletno učenko drugega razreda osnovne šole. Kruta jetika je marljivi deklici izkopala prerani grob. Bila je izredno nadarjena v učenju, priključljiva in ljubezniva v govorjenju in obnašanju doma in v šoli. Žalila ni nikogar, rada je molila ter ubogala vselej doma in tudi v šoli. Že se je veselila presrečnega dne, ko bi prvič smela prejeti Jezusa v svoje nedolžno srce. Pa je nevarno zbolela, se pripravila, priporočila svojo dušo sveti Družini za srečno zadnjo uro, podala roko in z glasnim vzklikom »Srečno!« izdahnila. Jezus, prijatelj otrok, jo je vzel k sebi. Naj se raduje v nebesih v družbi angelov! Staršem naše sožalje!

Ptujška gora — Št. Janž v Haložah. Kdo te

ne pozna od blizu in od daleč! Kako radi te obiskujejo ljubitelji narave in krasnega razgleda, ki jim ga nudiš! Kdo te je obiskal enkrat, pride rad zopet in zopet, da se navžije krasnega razgleda. Kralj in gospodar si zgornjih Halož in razgled vrh tebe je nepopisljiv. Proti zapadu zeleno Pohorje, na severu Kozjak in v ozadju Šekel in Vildon z Gradcem, nadalje Slovenske gorice, ozaljšane z belimi cerkvami in spredaj pod teboj Ptujsko polje; na vzhodu in zahodu lepe vinorodne Haloze, Donati in Boč in premnoge druge razgledne točke. Pri razgledu ti oko zazre prestolico štajerske Slovenije mesto Maribor, prastaro mesto Ptuj in Ormož. Nad 200 cerkva in cerkvic lahko vidiš od našega Janškega vrha in še in še in kakor daleč ti zre oko, zopet kaj lepega, novega in čudovitega te lepe božje narave. Če pa ne verjameš, pa pridi in se prepričaj! Priložnost boš imel na Janško nedeljo, dne 26. tega meseca, dragi ljubitelj lepega razgleda — lepe narave. Obhajamo redko slovesnost. Št. Janž v Haložah je dobil ne samo novo obleko, ampak tudi nove zvonove. Cerkevica, prenovljena od zunaj in od znotraj se slovesno blagoslovi kakor tudi novi zvonovi. Ob 9. uri slovesen sprejem novih zvonov pred cerkvijo in razni nagovori, nato blagoslovitev prenovljene cerkvice, teoforična procesija, pridiga in svečmaša. Pridite od blizu in daleč! Janž v Haložah vabi. Tudi za ljubitelje dobre šentjanške kapljice je preskrbljeno.

Tepanje pri Konjicah. Proslave sprejema otrok v Marijin vrtec v župni cerkvi v Konjicah je je udeležilo tudi mnogo tepanjske mladine. — Naši šolarji so v spremstvu svojih učiteljic napravili tudi letos majniški izlet, tokrat v Spitalič. — Poročena je bila in odšla iz naše vasi na Kebelj Marija Krajnc. Tudi njen brat Viktor si je poiskal življenjsko družico in se preselil bliže konjiškega trga. Oba sta bila člana Marijinih družb. Naj ju spremlja sreča! — Iz pohorskega kamnoloma nad Oplotnico so šle po dolgem presledku zopet vagonke pošiljatve granitnih kock preko konjiške železniške postaje v mesta za tlakovanje cest in ulic. Umevno, da so se tudi tukajšnji vozniki poslužili prilike in že v zgodnjih jutranjih urah pridno vozarili kamenje proti železniški postaji. — Povožen je bil Jože Napotnik in se zdravi v bolnici. Njegova družina težko pri-

v oblak pogube zaviti Sisak. Izza sicer poškodovanega in zrahljanega obzidja so se prikazali bliski, grmelo je in udarjalo je med naprej se valeče množice, ki so poskušale vreči preko obeh jarkov hlode, jih pokriti v vsej naglici z deskami in se približati preko nametanih mostov obzidju. Turške vojske je sicer kar mrgolelo, delo premoščenja je šlo nekaj časa izpod rok, a zadetki trdnjaviških topov so trgali skupine paševih pjo-nirjev, razmetavali rezervo in grozili konjenikom, ako bi se drznili v njih območje. V dobri uri je bil odbit prvi naval. Niti eden Turek ni bil stopil pod trdnjaviško obzidje, kaj šele, da bi bil naslonil nanj lestvo.

Oba jarka sta bila polna mrtvecev, ranjenci so jadikovali po bojni ravni, kristjani so opustili protinapad iz previdnosti pred turško artilerijo.

Prva turška kanonada ni povzročila v trdnjavi nobenih pomembnih izgub. Branitelji so bili dobro kriti, ženske in deca so molili po kleteh, trpelo je le obzidje, hiše in cerkve.

Prvi dan oblege in napada na Sisak, 17. junij,

je zatonil za Hasana in celo njegovo v naprej zmage pijano vojsko s sramoto, katero je razlila na Turčine peščica djavrov. Pri pogledu na poraz se je penil krvolok Hasan. Sklicjal je sandžake in bege na vojni posvet.

Turki so znali, da se zbira krščanska vojska pri Zagrebu. Za vsako ceno je moral biti padec trdnjave pospešen. V očigled napadu od dveh strani bi odrekli tudi turški tisoči in se razleteli v beg. Hasan je priznal na posvetu oficirjev, da turška sila ni kos naskakovanju utrjenih postojank. Krščanske trdnjave, ki so padle Turkom v roke, so bile zavzete edino le z izkopavanjem podzemeljskih rovov, katere so izdolbili pod obzidja, jih nabili s smodnikom, zažgali in razstrelba je dvignila v zrak zemljo in zide. Sklenjena je bila takojšnja gradnja splavov in priprava čolnov za kopače in minerje. Iz smeri tabora bi bili ponovni naskoki utopija, ker sta čuvala trdnjavo od te strani dva globoka jarka. Prišla je v poštev še edino Kolpa ob koje bregu je bil pozidan tik ob reki del trdnjaviškega obzidja.

Ta častnik se je boril med ameriško državljansko vojno pod zastavo Amerike. Izku-piček za uro je pripadel ameriškim vojnim sirotam. Sin francoskega častnika, ki je poddedoval uro od očeta, je zašel v slabe denarne razmere in je bil prisiljen, da je prodal predmet zgodovinske vrednosti ter pomena. Od tistega časa je menjavala ura lastnika. Nekaj časa jo je posedel nemški bankir, priromala je na Švedsko in prišla v last norveškega inženjerja. Vse je prepričano, da se bo pojavil na dražbi v Oslu kak ameriški milijonar, ki bo vrnil uro zopet Ameriki, kamor spada.

(Dalje sledi.)